

Palestina fra Stjernesønnen via Sigurd til Oslo

Kåseri for Oslo Vest Rotary
onsdag 26. august 2020
ved Harry Rødner

1

PALESTINA

- Oppkalt efter *filisterne*
- Gammelt handelsfolk langs indre Middelhav
- Sloss i følge Bibelen mot Israel i slaget ved Soko i Judea (David mot Goliat)
- Bibelsk Peleshet, Filistia, arabisk Falastin
- Kjerneområde ca. Gazastripen

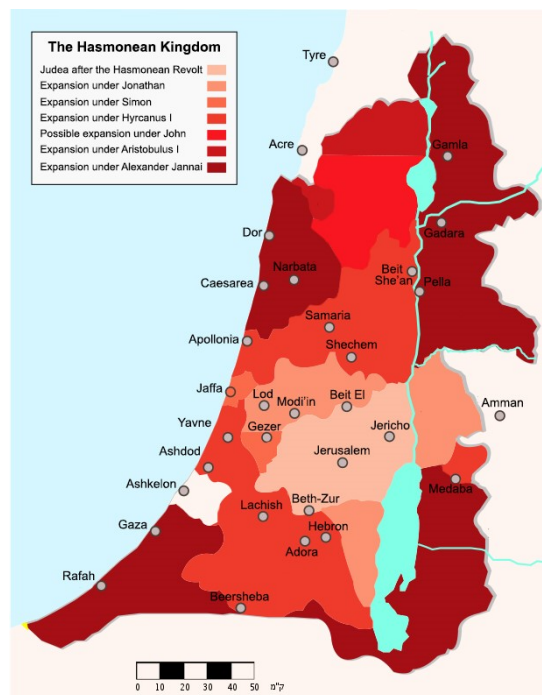
2

OMRÅDETS HISTORISKE NAVN

- Kanaan (Abraham)
- Israel (Isak og Jakob)
- Syria Palestina (Roma)
- Judea/Samaria/Galilea (Roma)
- Zion (bibelsk)
- Jerusalem
- Palestina (ca. Gaza-stripen)

3

Det hashmoneiske kongedømme
174 – 73 fvt

4

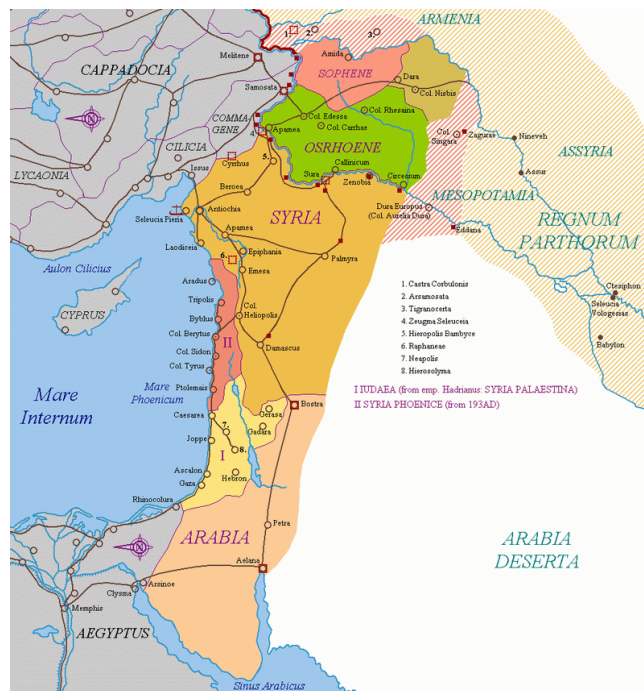
FORHISTORIEN: *STJERNESØNNEN*

- Området var under persisk-gresk herredømme
- Hashmoneerne (makabeerne) erobret området 164 fvt (chanoka)
- Kjempet mot romerne i den *1. jødiske krig* (Josefus Flavius)
- Masada 73 fvt – siste selvstendige stat til det 20. årh. erobret
- Romersk provins Judea fra 63 fvt (Pompeius)
- Opprør i Jerusalem slått ned, byen erobret (Titus, 70 vt, *2. jødiske krig*), byen og tempelet lagt i grus og jødene drept eller kastet ut
- Nytt opprør slått ned (Hadrian 135 vt, *3. jødiske krig*):
Bar Kochba - «*Stjernesønnen*»

5

Romersk Region
Syria

Romersk provins
Syria Palestina

6

135: PALESTINA BLIR EN ROMERSK PROVINS

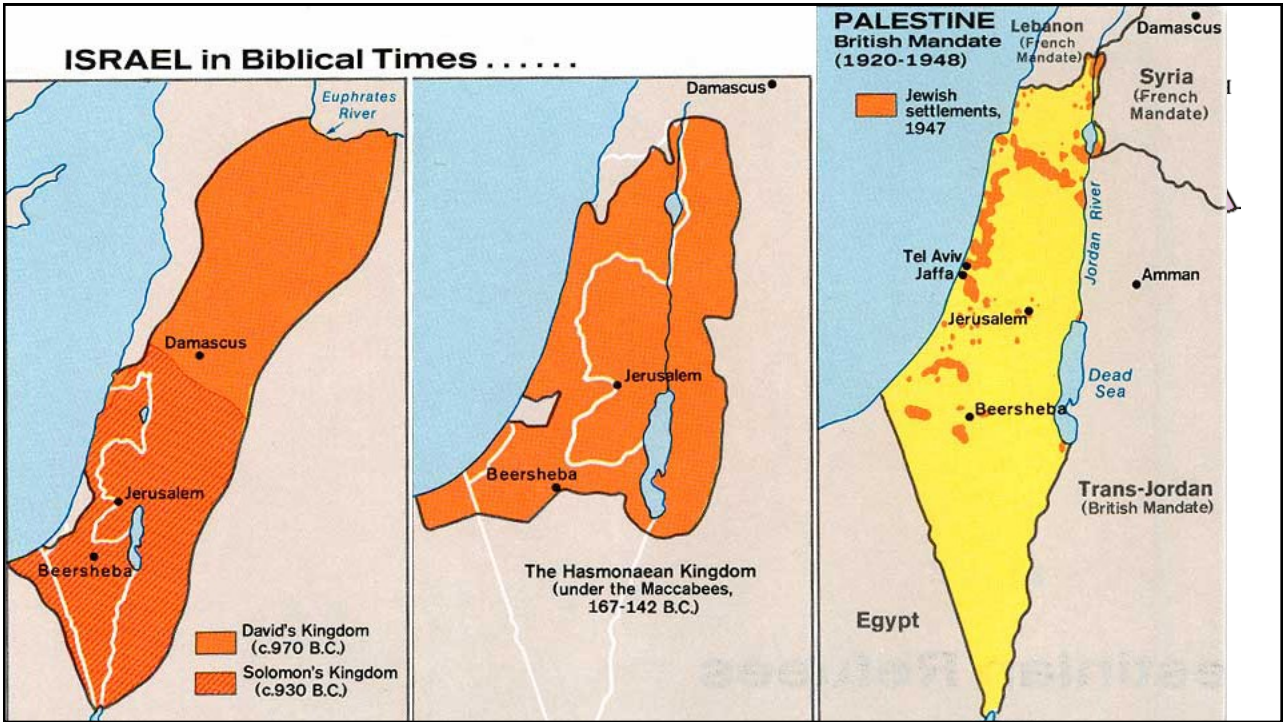
- Hadrian *romaniserer* Palestina:
- Judea legges inn under Syria og omdøpes til Syria Palestina
- Palestina deles inn i Palestina Prima og Palestina Secunda, sammen med Sinai og Negev: Palestina Salutaris
- Jerusalem blir garnisonby og omdøpes til Aelia Capitolina
- Cesarea blir ny hovedstad
- Jahve byttes ut med Jupiter og Zevs – senere vekselvis kristent og islamsk lokalstyre, inniblant jødisk
- Omfattet ca. dagens Israel, Palestina og Jordan
- Ble delvis styrt fra Roma, delvis fra Damaskus og delvis selvstyrt
- Innbyggerne fikk romersk borgerskap

7

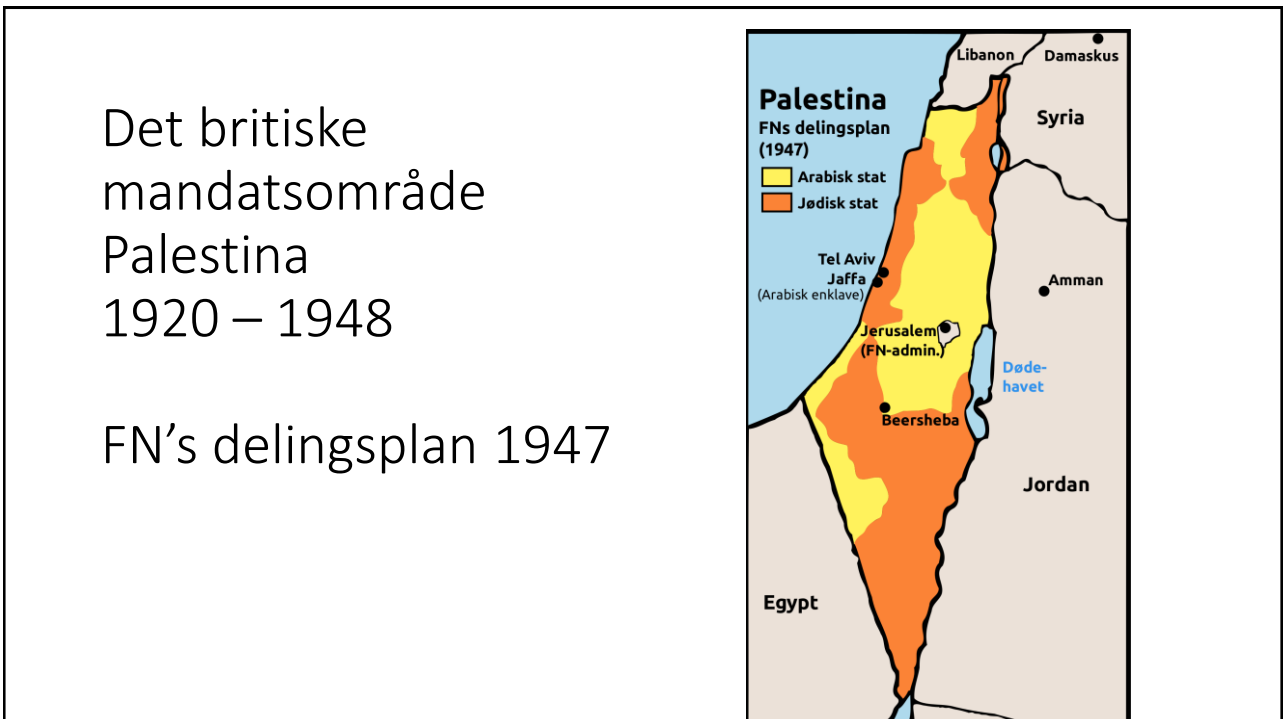
NOEN EROBRERE (bl.a. *Sigurd*)

- Roma
- Partia
- Sassanider (persere)
- Bysants (Øst-Roma)
- Arabere: Rashider, Umajader, Abasider (Salladin), Fatimider (berbere), Selukker
- Korsfarere, bl.a. ***Sigurd Jerusalemfarer*** sammen med kong Bedouin av Frankrike
- Ajubidere
- Mamelukker fra Egypt
- Mongoler
- Ottomaner; Palestina organiseres som en region i provinsen Syria, 1516 – 1917
- (Napoleon *beleiret* Akko 2 måneder i 1799, Muhammed Ali styrte fra Egypt 1830)
- Storbritannia 1917 – 1948 som *mandatsmakt*

8

9

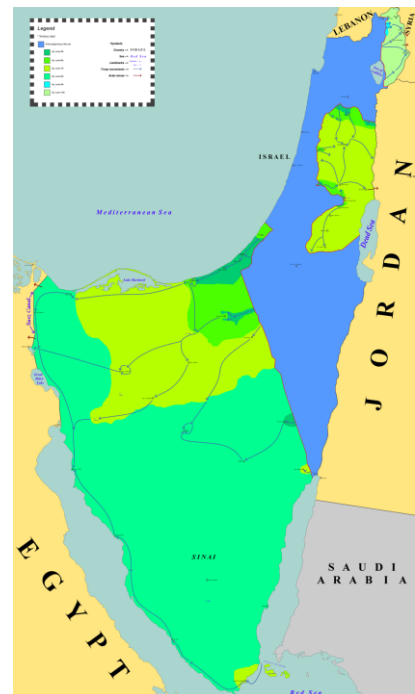
10

PALESTINA I DET 20. ÅRHUNDRE

- 400 år ottomansk herskap ender under 1. verdenskrig, Storbritannia overtar under «mandat» fra Folkeforbundet
- Jødene (Balfourdeklarasjonen) og araberne i Palestina loves begge selvstendighet
- Hasjemittene danner *Transjordan* i Øst-Palestina (75% av området) i 1923
- *Cisjordan*, omdøpt til Mandatet Palestina, foreslås av FN delt i en arabisk og en jødisk stat og et internasjonalt område (Jerusalem og Betlehem)
- Jødene aksepterer forslaget og proklamerer Israel selvstendig 14.5. 1948
- Araberne går til krig og taper områder til Israel, resten annekteres av Transjordan (som herefter kaller seg *Jordan*) og Egypt (*Gaza*). «Palestiner» blir et *flyktningbegrep*
- Våpenstillstand 1949, Vest-Jerusalem Israels hovedstad
- Stadige små og store kriger siden, bl.a. Suezkrigen 1956, **6-dagers-krigen 1967, Jåm Kiporr-krigen 1973**: Israel erobrer «Vestbredden», Gaza, Golan og Sinai
- Jordan gir avkall på Vestbredden, innbyggerne blir «palestinere». Israel trakk seg ut av Sinai og deler av Golan, men «administrerer» Vestbredden, Gaza og Vest-Golan. Øst-Jerusalem med Gamlebyen annekteres. Palestina = Vestbredden + Gaza
- «Oslo» 1993 åpner for fred, men .....

11

Israel 1948 - 1967
 Vestbredden (Jordan)
 Golan
 Gaza
 Sinai

12

PALESTINA I DET 21. ÅRHUNDRE

- «**Oslo**» gir Israel fredsavtaler med Jordan og Egypt, men ikke med Palestina til tross for iherdige forsøk på en «tostatsløsning». Men «Oslo» er fremdeles rammeverket rundt administrasjonen av Vestbredden i ulike soner og grader av selvstendighet
- Stadige utvidelser av jødisk bosetting på Vestbredden umuliggjør et sammenhengende palestinsk område
- Palestinske håp om å få hånd om hele det britiske mandatsområdet har umuliggjort ethvert fredsinitiativ og ført til stadige tap av landområder. Kun midlertidige avtaler kan aksepteres
- Israel trekker seg ut av Gaza i 2005, med uheldige følger, bl.a. to kriger
- USA flytter ambassaden fra Tel Aviv til Jerusalem i 2018
- Israel annekterer Vest-Golan og truer med å annektere deler av Vestbredden